

Робоча програма навчальної дисципліни

Назва курсу	Методика викладання психологічних дисциплін у вищій школі
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень Доктор філософії
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Психологія
Статус дисципліни	вибіркова
Форма здобуття освіти	Очна (денна) та заочна
Обсяг дисципліни	5
Мова викладання	Українська
Викладач (-і)	Петрунько О.В.
Профайл викладача (-ів)	https://www.krok.edu.ua/ua/pro-krok/spivrobotniki/nikonenko-olena-viktorivna
Контактний телефон	+380679156790
E-mail	OlgaPV@krok.edu.ua
Консультації	Онлайн- консультації: в кабінеті студента

1. Коротка анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Методика викладання психологічних дисциплін у вищій школі» є вибірковою складовою освітньо-професійної програми підготовки аспірантів до майбутньої викладацької діяльності у вищій школі. Робочу навчальну програму дисципліни укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи. Програма визначає обсяги знань, якими має оволодіти магістрант відповідно до освітньо-кваліфікаційних вимог, алгоритм засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Методика викладання психологічних дисциплін у вищій школі», необхідне методичне забезпечення даного навчального курсу, а також технологію оцінювання навчальних досягнень студентів

Метою даного навчального курсу є озброєння аспірантів системою знань щодо теоретико-методологічних основ викладання психології у ВНЗ різних рівнів акредитації; ознайомлення їх із сучасними стратегіями організації викладання психологічних дисциплін у вищих навчальних закладах різного рівня акредитації; набуття ними практичних умінь викладацької діяльності.

Завдання курсу:

- ознайомити здобувачів з базовими документами і вимогами, які встановлюють діяльність викладача вищої школи;
- засвоїти систему знань щодо традиційних та інноваційних методів організації навчального процесу;
- сформувати уявлення про необхідні методи і форми психолого-педагогічної комунікації в навчальну процесі.

У результаті засвоєння курсу студенти:

Мають знати:

- предмет дисципліни та її значення для підготовки майбутнього викладача;
- принципи і методи викладання гуманітарних дисциплін у різних типах навчальних закладів;
- концептуальні й методологічні підходи до конструювання навчальних ситуацій і технологій навчання;
- принципи структурування наукових знань та способи організації оволодіння її змістом;

Мають уміти:

- 1) доцільно застосовувати різні форми організації і здійснення спільної навчальної діяльності викладача і студентів;
- 2) формулювати і реалізовувати систему навчальних цілей і задач, враховуючи психологічні особливості студентів;
- 3) використовувати отримані знання з дитячої, вікової, педагогічної, дитячої практичної психології в процесі організації і викладання дитячої психології.

2. Результати навчання – опанування низки світоглядних, професійних та особистісних компетентностей викладача, як от:

- усвідомлення системних зв'язків системи особистих цінностей з іншими сферами соціального і психологічного знання і емпіричного буття людини;
- розуміння причин, механізмів і закономірностей виникнення криз особистісного розвитку, що виникають через незбіг цінностей.
- здатність застосовувати набуті знання для діагностики, структурно-функціонального аналізу та ефективного управління ситуаціями ціннісного конфлікту.

3. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин/ кредитів ECTS	
	денна	заочна
Лекції	20	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20	20
самостійна робота	110	110

4. Пререквізити. Опанування дисципліни «Психологія та методика викладання у вищій школі» передбачає використання знань з дисциплін «Філософія», «Соціологія», «Педагогіка», «Соціальна психологія», «Загальна психологія», «Психологія розвитку», «Педагогічна психологія».

5. Технічне й програмне забезпечення/обладнання: сучасний гаджет, підключений до мережі Інтернет; наявність у студента активованого аккаунта в Офісі 365, корпоративної пошти та підключення до платформи дистанційного навчання «Moodle»; встановлені на телефон/ПК додатки/спеціальні програми, що забезпечують відвідування онлайн занять через сервіси Zoom або MS Teams.

6. Програма навчальної дисципліни

Вступ. Навчальна дисципліна «Психологія та методика викладання у вищій школі» становить необхідний теоретико-методологічний фундамент для дальшої викладацької діяльності здобувачів у вищій школі.

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні та нормативні засади викладання у вищій школі.

Тема 1. Методика викладання у вищій школі: предмет, зміст, мета, завдання навчальної дисципліни.

ПМБВШ як наукова педагогічна дисципліна. Предмет, цілі і завдання. Принципи і труднощі викладання гуманітарних дисциплін, у т.ч. психології. Нормативно-правове забезпечення освітнього процесу. Цільові аудиторії курсу. Принцип орієнтації на цільову аудиторію. Педагогічний процес та його структура. Керівництво педагогічним процесом. Психологічна складова педагогічного процесу. Психолого-педагогічна взаємодія. Інтерактивна та інтеракційна взаємодія. Культура психолого-педагогічної взаємодії. Викладач і студенти як учасники психолого-педагогічної взаємодії..

Тема 2. Основні форми аудиторних та позааудиторних навчальних активностей.

Лекції, види лекцій, функції. Семінари, види семінарів, функції семінарів. Принципи організації і проведення семінарських занять. Основний і допоміжний навчальний матеріал керівника семінару. Організація й управління навчальною дискусією як необхідна умова ефективності семінарських занять. Практичні заняття, види практичних занять. Самостійна робота студентів, види, форми, функції. Вимоги до самостійної роботи. Види і форми самостійної роботи. Зміст самостійної роботи. Методика організації самостійної роботи.

Змістовий модуль 2. Методичні засади викладання у вищій школі.

Тема 3. Проблема активації учасників навчального процесу.

Активізація навчання як педагогічна проблема. Застосування активних методів навчання в організації та проведенні практичних занять з психології. Ігрові методи навчання. Методика розробки, організації та проведення ділових ігор. Аналіз конкретних ситуацій. Сутність інтерактивного навчання. Дискусія як метод інтерактивного навчання Кейс-метод – метод колективного аналізу ситуації. Метод „круглого столу”. Метод „мозкового штурму”. Метод фокус-груп. Тренінг як форма комплексного використання інтерактивних методів та прийомів навчання. Інноваційні форми навчання. Модерація як інноваційна форма навчання.

Тема 4. Традиційні й інноваційні методи навчання і викладання.

Методи навчання і методи викладання: найбільш поширені класифікації. Методи програмованого навчання: переваги та обмеження. Методи проблемного навчання: переваги та обмеження. Продуктивні та репродуктивні методи навчання: переваги та обмеження. Методи інтерактивного навчання: переваги та обмеження. Засвоєння знань та контроль за їх якістю. Контроль за навчальною діяльністю студентів. Педагогічні і психологічні функції контролю. Традиційні та інноваційні форми контролю. Поняття самоконтролю та засоби його формування. Оцінка результатів навчальної діяльності студентів. Методики оцінювання. Оцінка успішності та її складові. Помилки оцінювання та їх виправлення. Формальні та психологічні функції оцінки.

Модуль 3. Організація психолого-педагогічної комунікації в навчальному процесі.

Тема 5. Феномен психолого-педагогічної комунікації (ППК).

Форми, види, функції ППК. Суб'єкт-об'єктна та суб'єкт-суб'єктна комунікація. Діалог як форма педагогічної комунікації. Функції діалогу. Психологічні особливості викладача ВНЗ. Ідеальний викладач очима студентів. Психологічні особливості студентів і студентських аудиторій. ППК в процесі написання студентами курсових та дипломних робіт. Аксіопсихологічні аспекти ППК.

Тема 6. Аксіопсихологія вищої школи.

Дисоціація аксіопсихологічного профілю в акцентуаціях особистості, медіація конфліктної взаємодії, аксіопсихологічне проектування у структурі особистісних та міжособистісних конфліктів, конфлікти інтерпретацій, аксіопсихологічні прийоми у вирішенні конфліктів, аксіопсихологічна

реконструкція стратегій розв'язання конфліктних ситуацій, аксіопсихологічні принципи і технології управління конфліктами.

7. Орієнтовні теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Складові професіоналізму викладача вищої школи.	2/2
2.	Педагогічні технології як психологічний феномен.	4/2
3.	Творчість у роботі викладача вишу.	2/2
4.	Професійне вигорання викладача та умови його попередження.	2/2
5.	Педагогічна майстерність та авторські педагогічні системи.	4/2
6.	Аксіопсихологія вищої школи.	4/2

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до семінарських занять за темами: 5 годин на один семінар	65
2	Складання термінологічного словника	65
	Разом	110

9. Індивідуальні завдання (у разі потреби)

Якщо в межах часу самостійної роботи студентів передбачається виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (навчального проекту) до окремого розділу, теми або дисципліни в цілому:

Зміст індивідуального навчально-дослідного завдання (навчального проекту)	Рекомендований час (години)
Есе на задану тему (2-3 сторінки, Roman Times, інтервал 1.5) Презентація в Павер Поінт (від 13 слайдів). Реферат (10-12 стор., Roman Times, інтервал 1.5).	5-20 (залежно від складності)

10. Методи навчання

Підчас навчання застосовується пояснювально-ілюстративний метод навчання (лекційні, семінарсько-практичні заняття) із застосуванням інтерактивних та активних методів навчання.

11. Методи контролю

Для визначення успішності навчання використовуються контрольні заходи. Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретного завдання.

Підсумковий контроль проводиться для оцінки результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни (семестровий контроль) або відокремлених за робочим навчальним планом модулів.

Під час вивчення даної дисципліни використовуються такі форми поточного контролю усне опитування.

Під час вивчення даної дисципліни використовуються такі форми модульного (проміжного) контролю: письмова контрольна робота.

Під час вивчення даної дисципліни використовується така форма семестрового контролю: диференційований залік.

12. Розподіл балів, які отримують студенти (за накопичувальною системою)

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за шкалою Університету (0-100, з урахуванням необов'язкових завдань – 120 балів) та національною шкалою.

12.1. Схема нарахування балів з дисципліни

Види та зміст обов'язкових завдань	Максимальна оцінка	Примітки
Упродовж семестру	60	
Заліковий контроль (тестовий)	40	
Виконання індивідуального завдання	20 (в разі потреби)	
Разом:	100	

*Максимальний бал за виконання необов'язкових завдань – 20.

12.2. Умови нарахування балів

Високий рівень (100-90% балів за завдання) Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Достатній рівень (89-70% балів за завдання) Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.

Задовільний рівень (69-60% балів за завдання) Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях.

Низький рівень (59-50% балів за завдання) Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

12.3. Критерії підсумкового оцінювання

Проміжок за накопичувальною шкалою Університету	Оцінка чотирибальною національною шкалою
90 та вище	відмінно

70–89	добре
50–69	задовільно
1–49	незадовільно

13. Методичне забезпечення

До уваги студентів: усі навчально-методичні матеріали (плани лекцій, презентації, завдання/задачі/ситуаційні вправи тощо) подані в Moodle <https://dist.krok.edu.ua/course/view.php?id=503#section-10>

Посилання на Dspace

<https://dspace.krok.edu.ua/handle/krok/3522>

14. Рекомендована література

Основна:

1. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі: навчальний посібник. - 2-ге вид. перероб. і доп. К.: Видавництво Ліра-К, 2017. 456 с.
2. Вайнола Р. Х., Сисоєва С. О. Методика викладання соціально-педагогічних дисциплін : навч. посіб. – К.: Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 152 с.
3. Давидюк Н. М. Методика викладання психології : [навч. посіб.] / Н. М. Давидюк. –Чернівці : Технодрук, 2006. 132 с.
4. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи. Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Центр учб. літератури, 2009. 472 с.
5. Петрунько О.В., Дятленко Н.М., Сингаївська І.В. Методика викладання психологічних дисциплін у вищій школі: Навчально-методичний посібник. К: Університет КРОК, 2016. 284 с.
6. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Практикум. К.: Каравела, 2008. 336 с.

Додаткова:

1. Болонський процес: перспективи і розвиток у контексті інтеграції України в європейський простір вищої освіти / за ред. В. М. Бебика. К. : МАУП, 2006. 200 с.
2. Грабовська С.Л. Оцінка у вищій школі: психологічний ракурс. С.Л. Грабовська. Вісник Львівського університету. Педагогіка. 2009. Вип. 25. Ч. 3. С. 33–39.
3. Гуржій А.М., Каракай Ю.В., Петренко З.О., Вавіліна Н.І., Куранда Т.К. Інноваційна діяльність в Україні. К.: УкрІНТЕІ, 2006. 152 с.
4. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. К.: Академвидав, 2004. 351 с.
5. Курлянд З.Н., Хмелюк Р.І., Семенова А.В. Педагогіка вищої школи. – К.: Знання, 2005. – 399 с.

6. Кушнарєнко Н.М. Колумбет О.М. Організація та методика науково-дослідної діяльності: Підр. К.: КМПУ, 2007.

8. Педагогічна спільнота: психосоціальний аспект. Колективна монографія / За ред. О. А. Донченко. К., 2007. 192 с.

9. Ситуаційний аналіз, або Анатомія Кейс-методу / За ред. д. соціол. наук, проф. Ю. П. Сурміна. К.: Центр інновацій і розвитку, 2002. 286 с.

10. Сисоєва С.О. Творчий розвиток фахівців в умовах магістратури: Монографія. К.: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2014. 400 с.

Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

- перелік питань, які виносяться на семестровий контроль розташовано на платформі <https://dist.krok.edu.ua/course/view.php?id=503#section-10>
- сертифікати проходження дистанційних чи онлайн курсів за відповідною тематикою можуть бути зараховані за умови виконання вимог, наведених у відповідному положенні:

Робочу програму навчальної дисципліни:

Складено професором кафедри психології, д. психол. наук, О.В. Петрунько.

Ухвалено кафедрою психології (протокол засідання кафедри психології № 5 від 23.12.2024 р.).